

k. II.
4599(A)

O CĂLĂTORIE

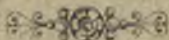
IN

Satele Moldovenesti

DIN GUBERNIA CHERSON (Rusia)

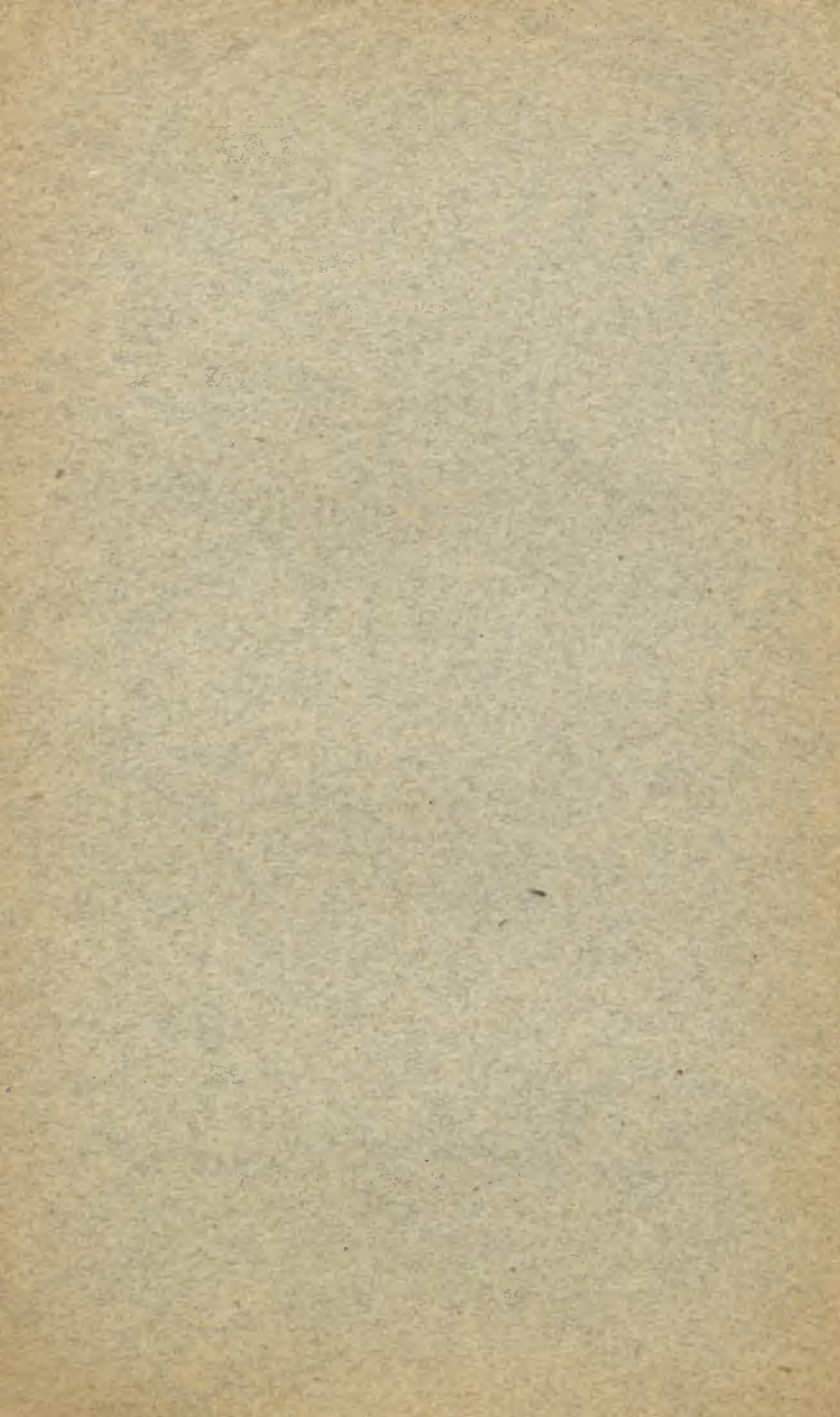
DE

Teodor T. Burada.

22820

IASI
TIPOGRAFIA NAȚIONALĂ
1893

O CĂLĂTORIE

IN

SATELE MOLDOVENEȘTI

DIN GUBERNIA CHERSON (RUSIA)

DE

TEODOR T. BURADA.

22820

IASI
TIPOGRAFIA NAȚIONALĂ
1893.

k.11.
4599(A)

O Călătorie în satele Moldovenești

din Gubernia Cherson (Rusia).

I.

În vara anului 1882, în călătoria ce am făcut la Muntele Athos, oprindu-mă la mănăstirea rusească Sf. Panteleimon, însoțit fiind de părintele David, shimonah din schitul român Prodrom, am făcut cunoștință cu mai mulți călugări din acea mănăstire. Auzind această că sunt român, începură a vorbi cu mine românește, și întrebându-i cum se face de știu această limbă, ei mi-au răspuns că sunt din Rusia de dincolo de Nistru, din gubernia Cherson, unde se află multe sate locuite de Moldoveni *); aceste spuse a călugărilor și cu cele ce cetisem prin cronicari despre

*) Sub numire de „Moldovan“ înțeleg Românii din acele părți, pe Românul în genere, care denumire nu o cunosc, sau nu o întrebuințează.

Moldovenii ce se așezase peste Nistru, trezi în mine o vie dorință de a-i vede și a-i cerceta; mai cu samă că mulți cred că Nistru este marginea cea de pe urmă, până unde se întind Românii, înspre răsărit.

Așa în ziua de 16 Iulie anul 1883, pe la 4 oare după amiază m'am pornit din Iași, și trecând Prutul, după vre-o câteva oare de drum, am ajuns la Chișineu, unde m'am oprit vre-o două zile. În acest oraș, printre zidurile mai însemnate, se observă biserica catedrală „Soborul“, Seminarul, Sala Clubului, în care se dau concertele Societății filarmo-nice, unde încap peste 1200 persoane, și altele.

Vrednic de văzut este și muzeul particular de antichități al conaționalului nostru D. I. C. Suceanu; el cuprinde o colecțiune bogată de obiecte antice foarte rare, dintre care unele bucăți nu le posed decât puține muzee din Europa; mii de monezi de aur, argint și aramă, nenumărate vase de lut, urne, lacrimatorie, lampe, statuete, figuri grece și romane, și diferite alte obiecte ale altor națiuni, din timpurile cele mai vechi; un număr foarte însemnat le-a descoperit în săpăturile făcute în mormintele Achermanului, în părțile Crimului și în alte locuri din Rusia.

După ce am esaminat acest muzeu de mult preț, d-nul Suruceanu, neobositul archeolog, care și-a sacrificat toată viața și avutul seu pentru a aduna această rară colecțiune, m'a rugat de-am scris într'un registru, spre amintire, că am vizitat muzeul seu.

După aceea plecai spre Odessa, oprindu-mă puțin in Bender, numit in vremile vechi de Români și Tighina, insemnat prin cetatea și întăriturile sale. Este știut că acolo stătu adăpostit Carol XII, regele Suediei, după bătălia de la Pultava.

In ziua de 20 Iulie, pe la 8 oare de dimineață am ajuns in Odessa. Acest oraș la inceput nu era decît un sat tătăresc, și pe locul unde astăzi se intinde bulevardul se află o cetățue turcească, Hadgi-bei, care in 14 Septembrie 1789 fu luată de Ruși, sub generalul de Ribas. In 1796, Ecaterina II, dădu acelui loc numele de Odessa, după vechia colonie greacă Odessos, care se află in apropiere. In 1803, împăratul Alexandru I numi guvernator pe ducele Richelieu, care in timpul primei revoluțiuni franceze fugise in Rusia; acesta contribui așa de mult la inflorirea și infrumusețarea Odesei, încât spre amintire

oraşul i-a ridicat o statuie pe malul mării, lângă bulevard.

Din vechime, in acest oraş erau mulţi Greci, Turci şi Moldoveni, ceea ce făcu, că şi până astăzi o parte a Odesei să se numească „Mahalaoa Moldovancă.

Odessa este un oraş foarte industrial, posedând nenumerate fabrici, dintre care una din cele mai insemnate este fabrica de pianuri a d-lui Carl Haas. Vizitând această fabrică, proprietarul ei mi-a spus că tatăl seu, care şi el se numea tot Carl Haas, a fost cel întâiu fabricant de pianuri in Iaşi, lucrând de la 1813—1821, cînd din cauza eteriei s'a retras la Chişineu şi apoi la Odessa, unde a urmat fabricarea pianurilor. Instrumentele luate de el in Iaşi, erau renumite, a vîndut multe in Chişineu şi Odessa. Insumi am vîzut condica bătrînului Haas, încă de pe cînd avea fabrica sa de pianuri in Iaşi, asemenea am vîzut şi pianuri din timpul acela; sunt lungi, au numai cinci octave şi jumătate, unul care e bine păstrat, are şase octave şi jumătate, avînd tastele cele albe de fildiş, ear cele negre de бага.

Din Odessa m'am pornit in ziua de 5 August, cu drumul de fer pînă la staţia Văgoda, in

apropiere de satul rusesc cu acelaş nume; acolo am căutat să-mi găsesc o trăsură cu care să mă duc cât mai curînd, în satele moldoveneşti, care, după spusa călugărilor din muntele Athos, trebuiau să se afle în apropiere.

După vre-o trei oare şi jumătate de drum, înapoi spre Nistru, pe o căldură ne spusă şi pe o colbărie ne mai pomenită, ajunsei în satul *Iasca*; el are o întindere foarte mare, e aşezat pe şes, şi numeră peste 1200 case. În mijlocul lui se află biserica, zidită după sistemul obicinuit rusesc, cu două turnuri, unul, care formează cupola, zugrăvit cu verde şi altul mai nalt şi mai îngust, care se află chiar deasupra intrării în biserică şi în care se găsesc clopotele fără toacă. căci aceasta lipseşte la Ruşi.

Acolo am făcut cunoştinţă cu învăţătorul Ivan Gavril Harcuşenco, moldovan din Basarabia, care cu cea mai mare plăcere m'a luat la el în gazdă, ospătîndu-mă şi poftindu-mă să bem împreună ciaiă, băutură, care în satele moldoveneşti, în opunere cu obiceiurile ruseşti, se dă numai în casele celor mai de samă din sat.

A doua zi am fost la diregătorie de mi-am

vizat pasportul de cătră starostele satului, (locoțiitor de Primar), apoi ne-am dus împreună la Starșina (Primar), la Ureadnic (polițaiul satului) și la Popociteliul școalei (epitrop școlar), precum și pe la mai mulți locuitori fruntași din sat; toți mă primiră foarte bine, auzind că și eu sunt „*moldovan*“ și *hristian* ca și ei. Mai mulți însă, indoindu-se despre ortodoxia mea, m'au pus de-am făcut semnul crucii; după ce îndeplinii aceasta, toți imi arătară cea mai mare dragoste, intrând eu pe deplin în inima lor.

Seara după ce s'au întors oamenii de la munca câmpului, aflind că au venit în satul lor, un om din Moldova cu sripca, au tăbărit toți pe mine, ridicându-mă pe sus, ca se vin cu ei la han, să le cânt, căci, Doamne de mult n'a mai venit prin satul nostru lăutari să ne cânte și să ne mai înveselească spuneau ei; eu atunci le-am făcut cheful, și luând sripca m'am dus cu ei la han, unde era și crășma satului; nu trecu mult și începură a veni oamenii din toate părțile în cît se umplu crășma, apoi am prins a le cânta doina și alte cântece de jale, ca de la noi, care foarte le-au plăcut, și întorcând-o după aceia pe cântece vesele de joc, hori, de brîu, bătute

și altele, gloata s'a înveselit făcând chef mare, și se întemeie joc strașnic cu fetele și flecării care se adunaseră acolo.

Intratau în joc apoi și nevestele, și jucau și ele de se prăpădeau: în timpul acela oamenii tot năvăleau în han, în cât danțul n'a mai încăput acolo, și atunci gloata toată au eșit afară în curtea hanului. unde a urmat înainte a juca de se prăbușea pământul. Acolo zis-am eu din scripcă, până după cântatul cucoșilor, mai se lumina de ziuă; după aceea gloata m'a cinstit și pe mine cu rachiu, ospătându-mă cu inbelșugare, și m'a și arvonit pentru a doua seară se vin să le cânt din nou, apoi mulțimea veselă, s'a imprăstiet unii pe la casele lor, ear alții au apucat dea dreptul la munca câmpului.

A doa zi, seara, m'am dus earăși la acelaș han, cu scripca, după vorba ce o avusesem, și earăși s'a făcut joc strașnic, ca și în noaptea trecută, și drept mulțemită cari de cari se îngrămădea să-mi dee de băut și de mâncat.

În tot timpul cât am petrecut în sat, am tot stat la vorbă cu bătrînii, întrebându-i despre datinile și obiceiurile ce sunt la ei în diferite împrejurări ale vieții lor.

Apoi în părerea de reu a tuturor locuito-

rilor, m'am despărțit de ei, și luându-mi într-o mână scripca pe care am avut-o în toată călătoria mea, și în cealaltă o boccea, cu cele necesare de drum, m'am suit în căruța poștei satului și am pornit mai departe.

Nu mult după aceea am ajuns în satul *Troița*, care are de asemenea peste 1200 case. Acolo am poposit la învățătorul Feodor Emilianovici Efimov și am făcut cunoștință și cu polcovnicul în retragere, Stanislav Petrovici Bartășevici, care se indeletnicește cu agricultura; cu el am vorbit mult despre românii de pe acolo, și lămuririle ce mi-a dat, mi-au fost de folos. În acest sat încă am fost bine primit și găzduit, și în două nopți de a rîndul am cântat din scripcă la han, unde mulțimea s'a înveselit foarte, întemeindu-se și acolo joc stașnic ca și în *Iasca*, dîndu'mi gloata de beut și de mîncat din belșug, drept mulțemită.

Apoi după ce și acolo am stat la vorbă cu unii și cu alții, cercetîndu'i despre datinile și obiceiurile locuitorilor, m'am pornit tot cu căruța poștei satului mai departe și am ajuns în satul *Grădinița*.

Acest sat este așezat pe malul lacului Cuciurgan; are peste 800 case, cu o pozițiune prea frumoasă; de cealaltă parte a lacului se

vede satul Sevărtaica, locuit în cea mai mare parte de Moldoveni.

De acolo apoi am plecat la satul Beleaoca, care are peste 100 case; în apropiere se afla „*Voda provod*“, o zidire colosală, în care, prin puterea aburului se ridică apa din Nistru, și pe uluce de tuci merge, în depărtare de 45 vërste, de alimentează Odessa. Apoi trecui în satul Caialiia, așezat pe malul Nistrului.

Cutrierând și alte sate moldovenești, în care am fost bine primit și găzduit de locuitori, înveselindui cu scripca, m'am dus apoi în orășelul Ovidiopol, cunoscut în acele părți sub numele de Hadgi-derè și acărui nume amintește, după unii, exilul poetului latin Ovidiu.

II.

Toate aceste sate, pe care le-am văzut, au un caracter românesc destul de bine păstrat, fiind marea majoritate a populațiunei de origine română. Afară de acele descrise, mai enumerăm: Mălăești, Floarea, Tei, Coșarca, Slobozia, Buturu, Perperița, Goiana, Siclia, Corotna, Cioburceni, Speia, Caragaci, Tașlic, Do-
roțcaia, Voznisensca pe riul Bug, și alătura Moldavca, Cantacuzinovca și alte multe, care

sunt mari și bogate, având după cum am văzut, unele din ele peste 1200 case.

Se mai află un număr foarte însemnat de Români și în orașele de peste Nistru, ca element important al populațiunii, astfel în: Tiraspol, Grigoriopol, Dubasari, Ocna, Pavlovka, Anania și altele.

Sate moldovenești se mai află încă foarte multe și în gubernia Podolsc, în care asemenea elementul predominant a populațiunii este românesc; nu mai puțin se găsește și în orașele acelei gubernii o importantă populațiune românească.

Această populațiune română, așezată de cealaltă parte a malului stîng al Nistrului, în aceste două gubernii, trebuie deosebită de coloniile de Români, care se află în alte părți ale Rusiei, și acăror origine este mai apropiată. Asemenea colonii se găsesc în vecinătate de Elisabetgrad, unde satele, pe lângă numele lor se mai numesc încă și roata *) I, roata II, roata III, și așa mai departe, până la roata XII; tot astfel se mai află Români împrăștiți prin Crimeea chiar până prin Caucaz.

*) Numirea *roată* au ramas de la miliție. Regimentele eliberate, sau *roatele*, au întemeiat acele sate.

S'ar păre că aşezările Românilor în aceste părți, și cu deosebire acele din gubernia Podolse, își au originea de pe timpul lui Duca-Vodă în a treia a sa Domnie, la anul 7187 (1679); căci acest Domn, după cum ne spune cronicarul Neculai Costin*), primise de la împărăția turcească „și hatmania la Ucraina, dându-i și buzdugan acei țări“. De unde apoi, el se intitula: ГОСПОДАР ЗЕМЛІ МОЛДАВСКОІ І ЗЕМЛІ УКРАЇНСКОЇ.

Mai adaugă cronicarul; „Și tot într'acest an „au mers Duca Vodă la *Nemirova* cu Doamna „sa și cu ginere-seu, și cu *multe gloate*, și „mergând, apoi întorcându-se pe la *Soroca* au „făcut case domnești, cu beciuri de peatră la „*Țiginauca*, împotriva Sorocii peste Nistru, „și alte case la *Peștere* lângă Buh, aproape „de *Nemirova*; eară la *Nemirova* au început „a-și face stupi, vaci, oi, pluguri de boi pe „la toate târgurile, pe de ceea parte de Nistru, „dară velniță de holircă, de bere și de altele, „cumpăra miere și domnească ce era și ducea „la Ucraina de făcea mieduri de vindea, și „ori că avea în gând să se mute acolo, cum „și era cuvânt între oamenii lui, cum să pă-

*) Cogălniceanu, *Letopisișile*. Iași, 1852, tom. II, p. 24.

răsească Moldova și să se mute cu toată casa lui, la Ucraina, și de acolo să tragă la „Moscu.“

Cronicarul Neculai Muste *) dă altă versiune asupra acestei strămutări a Românilor din Moldova, peste Nistru. In loc de-a o atribui unei colonisări a acelor părți de cătră Duca-Vodă, după cum spune Neculai Costin, el dă ca pricină acelei strămutări, fuga Românilor peste Nistru, din cauza jafurilor lui Duca-Vodă. El spune: „După ce au venit Duca-Vodă la Iași, indată eară au inceput a sili „pe boeri și pe toată țara, și a asupri cu „dăjdii; și fugea oamenii la Ucraina peste „Nistru, și nici zlotașii nu putea să-i opească „și zicea oamenii atunce, că Duca-Vodă a- „vea gând să lase Moldova, și să meargă să „se așeze la Ucraina; și acest lucru era de „crezut, că făcuse și curți Duca-Vodă, in Ță- „cănăuca peste Nistru, și in satul Pecera, pe „malul Buhului.“

Noi credem totuș, fără a afirma, că așezarea Românilor peste Nistru trebuie să fie mult mai veche, de vreme ce aflăm două nume ce se întâlnesc și astăzi la două localități românești

*) Loc. cit. tom III, pag. 23.

de dincolo de Nistru, anume satul numit de Români Caialia și lacul numit de ei Cuciurgan, încă în harta Moldovei, făcută de Reichersdorf, la anul 1541. *)

Această întindere a populațiunii românești atât de departe spre răsărit, peste vechea margine a Moldovei, Nistrul, arată cât de spornică a fost lățirea Românilor, ce s'au coborât din munții Transilvaniei către șesul oriental al Europei, și cea mai vie dovadă despre unitatea neamului Românilor din gubernia Cherson și Podoisc, cu acei din Moldova și din Maramureș, ne-o dovedește identitatea aproape absolută a tuturor elementelor de căpetenie, care alcătuiesc pe un popor: limba, credința, obiceiuri, naravuri, cântece și altele, asupra cărora reproduc mai jos observațiunile ce le-am putut face în scurta mea călătorie.

II.

Casele din aceste sate, sunt făcute, cea mai mare parte, de ciamur și acoperite cu stuh, ca și a locuitorilor din Basarabia, au prispe de jur-imprejuri, ferestrele lor sunt, cea mai

*) Vezi Papiu Ilarian, *Tesaur de monumente istorice*. București 1862, tom III, pag. 122.

mare parte, împodobite pe dinafară cu brău de puchiței, roș, galbăn, negru și alte colori.

Impărțirea lor dinlăuntru samănă cu cea a caselor sătenilor noștri, adică o tindă, având și de-o parte și de alta câte o odaie, în cea din dreapta se află un cuptor văpsit cu humă și împetrișat de jur-imprejuri cu diferite colori, care la caz de trebuință, servește de pat; tot aici se mai află, cum intri în stînga, un pat lat, pe căpătăiul căruia stă o ladă care cuprinde pânzării de-ale gospodăriei, ear pe dînsa mai multe lăicere și perne: de jur-imprejurul odăiei sunt lavițe înguste, acoperite cu scoarțe, țoluri sau lăicere. Pe grindeiul odăiei stau atârinate mănunchiuri de flori, văzdoage și busuioc, pe părății de la răsărit icoanele, împodobite cu flori. În odăea din stînga, la mulți locuitori stau stativile de țesut pănă.

În genere aspectul caselor e frumos, părății văruiți, ograda curată și încunjurată cu gard, avînd, cele mai multe din ele, câte-un zemnic, pentru păstrarea vinului și a verdețurilor, șoproane pentru vite, cotețe, poiete și altele.

Locuitorii sunt buni gospodari și foarte muncitori, îndeletnicirea lor de căpetenie este plugăria; în ceea ce privește starea lor materială,

ei stau foarte bine : mai fiecare locuitor are împrejurul casei sale grădină cu pomi roditori și sămănături de tot soiul de verdețuri, indestule pentru hrana casei; o căruță și doi cai, și alte vite; cei mai fruntași au câte două, trei părechi de cai, mai multe părechi de boi, vaci, oi, păseri, pluguri și alte multe unelte, pentru o gospodărie întreagă.

Femeile deși bune gospodine, lucrează pământul ca și bărbații.

Oamenii peste tot sunt frumoși, trăsăturile feței regulate, la trup nu pre mari, părul capului mai mult negru și tufos, traiul cel aspru al vieții i-au făcut chiloși și tari.

Portul național românesc putem zice că s'a pierdut cu totul, atât la bărbați cât și la femei; locuitorii sunt îmbracați parte ca Rușii, parte ca Bulgarii; din îmbrăcăminte națională a rămas pălăria împodobită cu văzdoage, ce o poartă flăcăii ce au să se însoare.

La unele femei și fete se vede cămeșa cusută cu desemnuri de diferite colori, ea însă nu are caracterul alțiților cămeșelor noastre, ci unul malorosian. Multe femei bătrâne poartă pe cap un fes alb*) de pânză, deasupra că-

*) În timpurile vechi cucoanele noastre purtau fesuri albe și deasupra lor testemeluri de Țarigrad, impo-

ruia se pune un colac de peteci, și peste aceasta un testemel, încât acopere fesul de nu se mai vede. Duminicile și serbătorile, ele pun pe cap ștergar alb. Unele se leagă pe sub fălci cu „*bente*“, niște bande înguste de pânză albă, pe care sunt cusuți bumbi mici albi de cămeșă, sau niște mărgelile albe.

În genere, locuitorii sunt foarte evlavioși. În toate satele, bisericile sunt mari, frumoase și bine întreținute, slujindu-se, bine înțeles, în limba rusească. Preoții indeobște stau bine, având case îndămănatice și spațioase. Școlile sunt bine întreținute și populate, în ele se predau în limba rusască de la luna Octombrie până la Mai.

IV.

Convorbind cu mai mulți bătrâni despre vechimea acestor sate, ei mi-au spus că nu știu decând s'or fi aflând prin acele locuri, dar că ei au apucat povestindu-se, că din neam în neam, au fost locuite totdeauna de Moldoveni; apoi cercetând mai departe, credințele, datinele și naravurilor lor, le-am găsit fără nici

dobite cu bibiluri. Mulți din bătrâni își mai aduc aminte încă despre aceasta. (Vezi și Alecsandri. „*Poesii populare*“. București 1866, pag. 268).

o deosebire de credința locuitorilor din Moldova; aceleași obiceiuri la nunți: pețitorii, vornicei, conacarii, orațiile, ertăciunea, peteala pe capul miresei, cântecul „Taci mireasă nu mai plânge“, masa mare, darea cu pusele și altele; la inmormântări: ducerea mortului la groapă cu bocete, de cătră femei bocitoare, aruncarea cu țarină peste mormânt, când se zice: „să-i fie țarina ușoară“ și altele; la anul nou: colinda cu plugușorul; la crăciun: colinda cu florile dalbe, cu Ler-Doamne și altele. Credința în strigoi, în descântice, în vrăji și farmece, și altele; povești cu balauri, cu smei, cu lei-paralei, cu feți-frumoși cu părul de aur etc; cântece, care încep cu „frunză verde“, aceleași jocuri; hora pe care ei o numesc și „*de danț*“, de brău, corăbiasca, etc.

Până și în sistemul măsurilor, ei și-au păstrat încă cuvântul de *ocă*.

Această asemănare între poporul român, din părțile de dincolo de Nistru și acel din Moldova, se mai vede și în limba pe care o vorbesc și care infățișează toate caracterele felului de vorbire a Moldovenilor, așa d. e.: ei nu pronunță cuvintele cerc, cinci, cine, ci mai a lene, ca și Moldovenii, precum: șerc, șinci, șine; asemenea pe *v*, înainte de *i* și *e*, el pro-

nunță ca *ji*, așa: *vițel*, *vita*, *vin*, *privește*, devine la ei *jițel*, *jita*, *jin*, *prijește*. *F* înainte de *e* sau *i*, devine *h* precum: *her*, *hin*, *hiere*, *hiertură*. La plural schimbă pe *p* înainte de *i*, în *chi*, precum *luchi*, *pochi*, *cochii*, etc; pe *n* inițial el moaie, ca în sunetul italian *gn*, așa ei zic: *gnitropolie*, *gniere*, *gnire*, în loc de *mitropolie*, *miere*, *mire* etc.; ear pe *b* în *g*, așa: *ghine*, *ghir*, *ghiruește* etc., deasemine locuțiuni particulare Moldovenilor, precum: *m'oiu duce-mă*, *vin incoa*, *măi Ghio*, (*Gheorghe*) etc.

Dăm aci mai multe cântece populare, ce le-am adunat prin acele locuri; ele au o asemănare foarte mare cu ale noastre.

Multe din cântecele și poveștile spuse de locuitorul Pușca și femeea lui Ion Pojar din satul Iasca, aveau așa de mare potrivire cu cântecele noastre, încât m'a pus în mirare, și întrebându-i, dacă nu cumva au fost vreodată pe la noi prin țară, mi-au răspuns că, ei niciodată n'au trecut macar Nistru în Basarabia, dar că așa le-au auzit și ei de la părinții lor, cântându-se și povestindu-se.

A da la lumină toate cântecele ce le-am adunat, credem că ar fi de prisos, fiindcă n'am face alta, decât să dăm acele ce sunt astăzi publicate; deaceea, vom mărgini colecțiunea

noastră, la reproducerea cătorva din cele mai caracteristice.

Naționalitatea curată a neamului românesc deacolo, chiar dacă a pierdut ceva în părțile esteriore ale portului și gătelei, n'a fost atacată întru nimica în esența ei. Această păstrare a elementului românesc rezlețit la o depărtare așa de mare de corpul viu al națiunii, și în sinul unor neamuri atât de deosebite, în mijlocul cărora trăesc, se esplică numai prin greutatea cu care Românii se încuscresc cu neamuri străine. Foarte rar își dă un român fata lui după unul de alt neam, fie chiar și ortodox; se vede încă păstrată ca prin instinct acea mândrie romană, care a fost scutul nostru de apărare, cel mai puternic, încontra influințelor străine.

V.

CÂNTECE POPULARE.

PLUGUȘORUL.

Aho! Aho! Plugușorul moșului
Cu doisprezece boi,
Boi bourei
La coadă codâlbei,
La ii prinei;
La boii de la roate
Coarnele imbelciugate,
La boii de la progon
Coarnele de odgon,
La boi dinainte
Coarnele măluite (boite).
Păziți cu sămența
Că fărîmă boii brăzdița,
Păziți cu colacul

Că fărîmă boii pragul,
 Mai mănăţ băeţi, hăi! hăi!

Badea după ce s'a hodinit
 Pluguşorul l'a pornit
 Pe dealul Gararăului,
 Pe valea Farafinului,
 Pe pământ la loc curat
 Să fie fetelor drag de umblat,
 Mai mănăţi băeţi, hăi! hăi!

Bădiţa tot ara,
 Leliţa boronea.
 Apoi badea sămăna
 Şi grău mândru răsărea
 Badei bine că-i părea,
 Mai mănăţi băeţi, hăi! hăi!

Când la luna, la septemână,
 La vremea cea bună
 S'a dus badea de-a privit
 Grăul dacă-i răsărit,
 L'a găsit copt
 Şi răscopt.
 Atunci tare s'a spăimăntat

Că grăul s'a scuturat,
 Și a casă a alergat,
 Un cal graur a luat,
 Pe dănsul s'a aruncat
 La țerg la Lisaveta a plecat,
 Și el a cumpărat
 Mai multe secerele
 Cu zimții de agirele,
 Ia mai mănăți băeți, hăi! hăi!

Și o clacă a făcut
 Cum nu s'a mai văzut,
 Tot de fete și neveste
 De cele tinerele,
 Cu drag priveai la ele ;
 Ele secera,
 Dumnezeu le ajuta,
 Mai mănăți măi, hăi! hăi!

S'apoi badea s'a apucat
 Grău în clăi de l'a cărat,
 Și a scos douăsprezece epe
 Tot sirepe,
 Cu copitele triera,
 Cu urechile vent trăgea
 Și când strănuta

Grăul se ventura,
Ia mai mănăți măi, hăi! hăi!

Și a încărcat badea douespzece cară
In pohoară,
Și s'a dus la Nistru la moară,
Da moara vezënd atâtea cară,
Sta și se uita
Și să spăimănta,
Ș'o pus coada pe spinare
Ș'o rupto la fuga mare ;
Da morarul dracului
Merticarul satului
Și el bun de cap.
In moară a intrat
Și-a făcut cioc, boc,
Și-a dat moara la loc,
Și a măcinat un sac
Și a făcut un colac,
Și a măcinat doi saci
Și a făcut doi colaci,
Ia mai mănăți măi, hăi! hăi!

Lelița a intrat in camară
Și a luat o sită de năgară
Și i-a părut că e prea rară,

Și a intrat în casă
 Și a luat una de matasă
 Și a mai cernut un sac
 Și a mai făcut un colac,
 Și a mai cernut doi saci,
 Și a mai făcut doi colaci
 Ca pentru de noi,
 Ia mai mănați măi, hăi ! hăi !

Noi tot v'am mai ura,
 Dar ne temem c'om inșera,
 Decât la bordeele d-voastră,
 Mai bine la curțile noastre
 Cu stuh acoperite,
 Cu lut lipite.
 Dați-ne câte-o capeică
 Să ne cumpărăm câte-o opincă.
 La mulți ani fericiți
 Să dea Dumnezeu să trăiți !

COLINDA

Sculați, sculați mari boeri
 Florile dalbe,
 Să 'nfloriți ca meri, ca peri
 Florile dalbe ;

Noi umblăm și colindăm
Florile dalbe,
Pe Dumnezeu el purtăm
Florile dalbe
Mititel și 'nfășețel
Florile dalbe,
Cu fașă dalbă de matasă
Florile dalbe,
Cusătură tot aleasă
Florile dalbe,
Cu scutic de ucenic
Florile dalbe,
Cu chitie de cutnie
Florile dalbe ;
Că pe ceriu s'a arătat
Florile dalbe
Un semn mare minunat
Florile dalbe,
Menindu-l de împărat
Florile dalbe ;
Noi urăm ca să trăiți
Florile dalbe
Intru mulți ani fericiți
Florile dalbe,
Ca pomii să 'nfloriți
Florile dalbe,
S'ajungeți să 'mbătrăniți
Florile dalbe.

COLINDA

Lăng' aeste măndre curți
Ler Doamne, mare Ler,
Sunt doi meri măndri 'nflorați,
De tulpină depărtați;
Sus, mai sus la vĕrfurele
Arde-mi douĕ luminele;
Sus imi arde, jos imi pică
Lac de mir mi se ridică,
Lac de mir, păring (cadă) de vin,
Unde sfinții se duc și vin;
Dar in vin cine mi se scaldă,
Scaldă-se Domnul Dumnezeu
Căruia mă 'nchin și eu,
El se scaldă, băiniuește
Și cu mir se miruește,
Mi se scaldă și Ion,
Și Ion Sânt-Ion,
El se scaldă, băiniuește
Și cu mir se miruește,
Ist jupăn la ei privea
Și din gură le grăia :
Doamne mult mă gândesc
Și mă nădăjduesc,
Că de când trăesc

Mult bine am făcut
Pe acest pământ.
Flămînzii săturat-am,
Pe cei goi imbracat-am,
Pe cei desculți încălțat-am
Pe cei însetați adapat-am;
Fântăni bune am făcut
Cu apă bună de băut,
Pe la gloduri
Făcut-am poduri.
Dumnezeu la el privea
Și din gură-i cuvînta:
Fericit ești, c'ai făcut bine
Pe această lume,
In raiu vei intra,
La masă vei sta,
Pahar plin vei închina,
In veci te-i bucura.

COLINDA

A cui ės aeste curți,
Domnule Doamne,
Cu oaspeți așa de mulți,
Așa înalte minunate

Și de soare luminate,
Cu zebrele pe sub stele
De ți-i drag se cați la ele,
Cu vârful pe sub cer,
Cu turnuri până la nori,
Pe dinăuntru poleite,
Pe dinafară zugrăvite :
Da la mijlocul istor curți
Cu oaspeți așa de mulți
Intinsă-i masă frumoasă
Cu mâncare tot aleasă,
Sus mai sus la capul mesei
Sta un scaun daurel ;
Da pe scaun daurel
Șede Dumnezeu cel sfânt,
Sfânt in cer și pe pământ,
Dar mai jos la coada mesei
Șede și domnul istor curți
Incunjurat de oaspeți mulți,
De-a jurul împrejurul curților
Te'mbătă miroazna florilor
Și cură și apa lui Iordan
Nu de-amu și nici de-un an.
Domnul istor curți se uita,
Lui Dumnezeu se jeluea :
Doare-mă Doamne mânilor,
Mânile și spatele

De boi tineri juguind,
De cai tretini învățându-i.
Pe la fini dăruindu-i,
Pe la fini de cununie,
Mai la mari de botegiune.
Mult stau Doamne și mă gîndesc
Să te 'ntreb să îndrăznesc,
Când a fi veacul de-apoi,
Când s'a mîntui lumea cu noi,
Sfârșenia pămîntului,
Intunecimea soarelui.
Cu bun dreptul spune-voi
Când va fi veacul de-apoi,
Când a bate fiu pe taică,
Când a bate fica pe maică,
Frate mai mic pe cel mai mare,
Soră mai mică pe cea mai mare,
Atuncea-i sfârșenia pămîntului,
Potopul creștinului!
Plata noue ni se știe
Că are să ne vie
Un pitac
Și un colac.

COLINDA

Din jos despre răsărit
 Voinicul impodobit
 Cu veștminte strălucite,
 La noi ne mai pomenite,
 Calare încet îmi venea
 De la târg din Lisaveta,*)
 Unde-s sate destulate
 De la noi indepartate,
 Cu flecăi de insurat
 Cu fete mari de măritat,
 Cu flecăi mici de holteit,
 De holteit și ostășit.
 — Ce stai voinice ne'nsurat
 Ne 'nsurat, ne cununat ;
 Ori fetele nu te iubesc,
 Ori părinții nu 'nvoesc ?
 — Fetele mă iubesc,
 Părinții mă'nvoesc,
 Da sta-oiu până'n primavară,
 Când me-a veni mîndra eară,
 Că s'a dus in altă țară,
 Plata noue ni se știe
 C'a să ne vie
 Un pitac
 Și un colac. _____

* Orașul Elisabethgrad.

BOCET

Moarte, moarte ce-ai făcut
Pe la noi de ce-ai venit,
Amar ne-ai înşalat,
Gospodarul mi-ai mâncat.
Bună casă ți-ai făcut,
Fără uşi fără fereşti,
In ea să mi te hodineşti;
Nici vîntul nu te-a bate
Nici soarele nu te-a arde.
De la cap pîn la picioare
Inimioara rău mă doare,
De trec pe un loc
Tot pară şi foc
Inima me cea părlită
De străini dogorită
De nime miluită,
Plină de amar
Ca Nistrul din mal în mal;
Am ramas fără sprijin
In vai şi în chin.

CONACĂRIA

Bună vremea horă frumoasă
 Bine-am găsit la aștă casă
 Poftim gazdă pân'afară,
 Nu zăbovim, ne ducem eară.
 —Dar ce umblați și ce cătați,
 Samă noue să ne dați.
 —Noi am purces pe crîngul ceriului,
 Pe semnele pămîntului,
 Pe zarea movilelor,
 Pe clipitul stelelor,
 Și-am ajuns la astă casă
 Cinstiți boeri d-voastră.
 Am auzit c'aveți în grădină
 O florivică lină mălină,
 Ea de înflorit înflorește,
 Da de rodit nu rodește,
 Da nici locul nu'i priește,
 Ci mai mult se vestejește.
 Da noi dac'om lua-o
 Om duce-o și om da-o
 Tănărului nostru împarat,
 Care pe-aici s'a mai primblat ;
 In grădina 'mpărătească,
 Frumos să mi-o rodească
 Acolo a infori
 Acolo a și rodi.

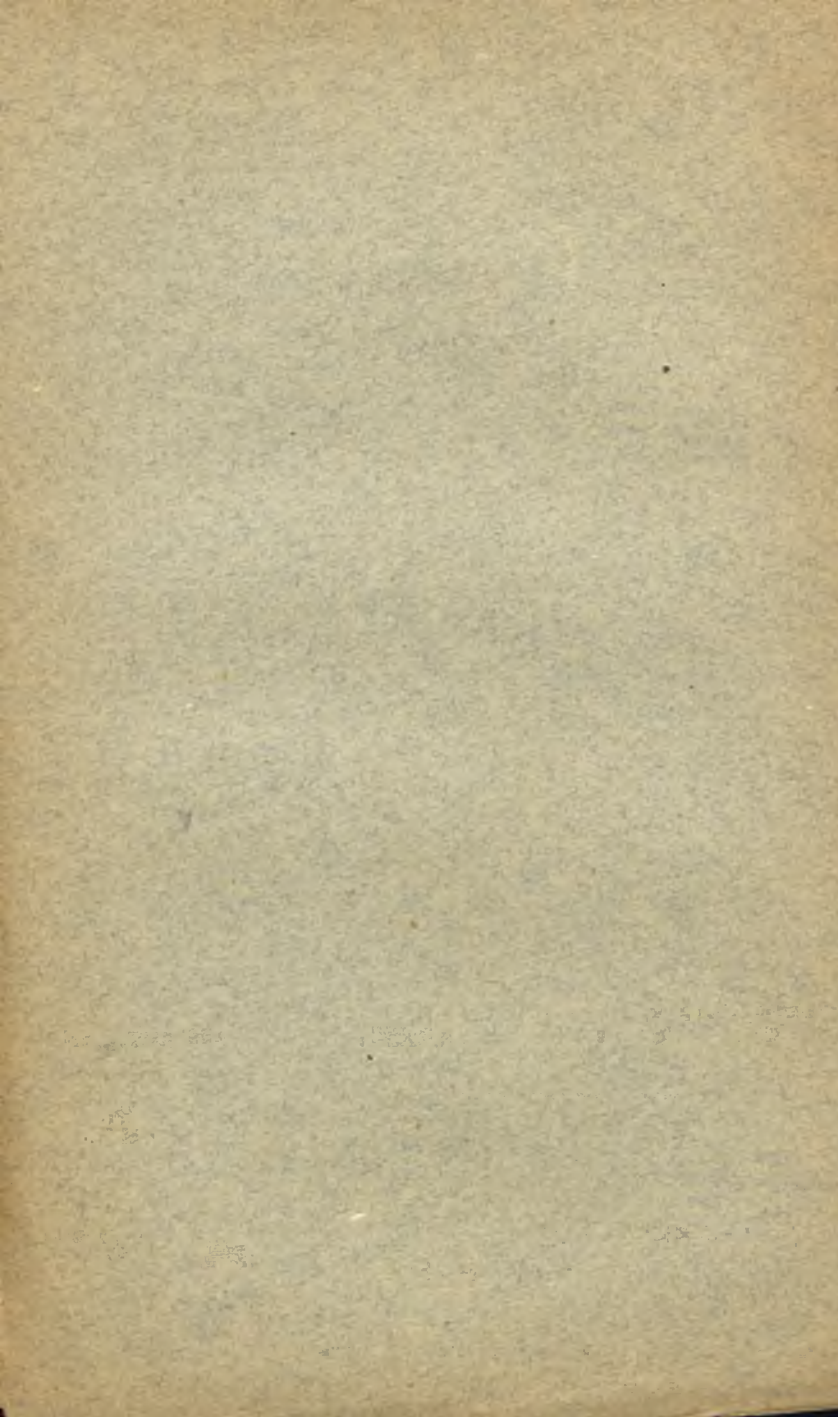
ERTĂCIUNE

Stați nuntași și ascultați,
 Sama bine să luați,
 La două trei cuvinte a noastre
 Ce le-om spune d-voastre.
 D-voastră cinstiți părinți,
 De la Dumnezeu orînduiți,
 Spre fiii voștri căutați,
 La pămînt ingenunchiați
 Cu inima la ertăciune
 Cu inima la ertăciune,
 Să roagă să'i ertați
 Și să-i bine cuvîntați;
 Căci nu sunt fi să traiască
 Și părinților să nu greșască.
 Binecuvîntarea părinților
 Intărește casa fiilor,
 Blăstemul părinților
 Risipește casa fiilor :
 Da-ar fi pe temelie de piatră
 O fărîmă până 'n talpă
 De-a fi pe temelie de lut
 O fărîmă până 'n pămînt.
 D-voastră cinstiți părinți,
 De la Dumnezeu orînduiți,

La aeste mlădițe priviți,
Toate la o parte lasați
Greșelele lor să le uitați
Ca să fie de părinți ertați
Și de Dumnezeu bine cuvântați
In veci amin.

—Și mie un pahar de vin
Și o năframă de in,
Ca să-mi șterg gurița de vin.

In curând va apăre :

1) *O călătorie la Români din Bithinia*
(Asia mică).

2) *O călătorie în satele Românești din*
Istria.

Prețul 1 leu.